

ДЕЯКІ СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Терещенко Г. М., старший викладач

Постановка проблеми. Проблема формування духовного світу молоді і зокрема сучасної студентської займає одне з провідних місць у галузі гуманітарних наук. Актуальність цієї тематики певною мірою визначена тим, що в умовах ринкової економіки і пов'язаною з нею економічною і політичною нестабільністю спостерігається моральна дезорієнтація значної частини населення. Людині важко визначити, що є «добро» і що є «зло». Система освіти, вища школа повинна відреагувати на той факт, що насильство, вбивства, соціальна нерівність, соціальна несправедливість, наркоманія тощо, стає нормою нашого життя і через засоби масової інформації ці явища заповнили свідомість населення в тому числі молоді. Яскравим прикладом моральної деградації є кадри телебачення в яких журналіст одного з телеканалів спокійно знімає на камеру ситуацію де декілька молодих людей забивають льодовими шматками жінку. Таких прикладів можна навести безліч.

Мета, об'єкт та методика досліджень. Тому, проблема морального виховання є виключно актуальною. Серед обставин що обумовлюють цю ситуацію в духовному житті людини на наш погляд є – наявність негативних сторін ринкової системи господарювання, що природно притаманні цій системі і поширення «культурних» цінностей Заходу на теренах України. Внаслідок цього, головними життєвими орієнтирами стали індивідуалізм, гроші, агресивність, моральний нігілізм, пріоритет права над моральними установами (шлюбні контракти). Значний вплив на стан моралі суспільства має дегуманізація суспільних відносин, підміна моральних принципів діяльності утилітарними, засилля «масової культури», відчуження людей один від одного, криза релігійної свідомості тощо [1,2,4,6].

Аналіз останніх досліджень. Аналіз впливу перелічених вище обставин на стан моралі суспільства це предмет окремих досліджень. Ми звернемо увагу на ситуацію, що є також сприятливим фактором дегуманізації молоді, - це скорочення годин на курс «Етика» в вузах. Спочатку курс «Етика» приєднали до курсу «Естетика», мабуть на тій підставі, що ці терміни починаються з літери «е», а останні роки курс «Етики» взагалі вилучили із програм багатьох факультетів вузів. Дивно виглядає ситуація, наприклад, що на екологічному факультеті ЖНАЕУ не читається курс не тільки загальної етики, а навіть екологічної етики. Майбутнім фінансистам, менеджерам не читається етика бізнесу. І це за тієї умови, що українські філософи розробили і опублікували підручники із загальної та професійної етики [3,5].

Держава не може ігнорувати проблему яка склалася в духовній сфері суспільства. Але одна держава неспроможна вирішити цю глобальну проблему. На допомогу повинна виступити громадськість. Небайдужі люди, хто мріє про майбутнє нашої держави повинні об'єднатися і розробити програму виходу із моральної кризи, що охопила наше суспільство. В формуванні такої програми в межах вузівського життя можна виділити такі елементи:

1. Моральна освіта – ознайомлення молоді з основами теорії моралі – етики.
2. Моральне виховання – формування моральних почуттів.
3. Формування позитивних моральних якостей особи.

Моральна освіта. Познайомивши молодих людей з предметом і значенням етики основну увагу необхідно звернути на розуміння категорій «добра» і «зла». Якщо, курс «Етики» читати не формально, то не можна ігнорувати ту обставину, що сьогодні, в умовах сучасного економічного і соціального ладу, розуміння сутності «добра» і «зла» істотно по відношенню до попередньої епохи змінилося. Наслідком цього є суттєві зміни в розумінні моральних чеснот і вад. Скажімо, раніше рівність вважалася добром, тепер нерівність затверджена законом. Ми ж не можемо вважати добром, коли купка людей купається в розкоші, а чимало людей живе на грані виживання. Потрібно розібратися, як треба розуміти категорію «справедливості», це стосується і таких чеснот, наприклад, як «скромність», «принциповість», «співчутливість» тощо. Потребує зараз переосмислення сутності і оцінка моральних вад. Скажімо, «користолюбство» - це зло чи добро в наших умовах? А «байдужість»? Чимало людей зараз умирають від хвороб, особливо дітей, оскільки у батьків нема коштів на лікування, а поряд розкошують «небайдужі» і «небайдужа» держава. Пояснивши молодим людям, що таке «добро» і «зло», «справедливість», «принциповість», «співчутливість» тощо, і помічаючи, що знання добра не детермінує добру поведінку, вчинки, необхідно апелювати вже не до розуму людини, точніше не тільки до розуму, а й почуттів. Ідеться про моральне виховання. Викладач етики, проводячи заняття апелює не лише до розуму слухачів а й до почуттів.

Результати дослідження. Ми розуміємо, що викладання етики, якби воно не відбувалось професійно, не може повністю розв'язати проблему морального виховання. Молодь живе в системі діючих суспільних відносин і вони найбільше впливають на стан моралі. Кардинально вирішити цю проблему можливо, як показав Маркс, зміною суспільних відносин заснованих на приватній власності на суспільні відносини в основі

яких лежать суспільна власність. Але це завдання не сьогодення часу. Моральні чинники входять, уплетені у всю сукупність людських відносин, які в кінцевому рахунку і обумовлюють характер і зміст моралі особи. Тому, на наш погляд, суттєвим і визначальним для відродження моральності суспільства, крім зазначених вище шляхів є шлях гармонізації суспільних і перш за все економічних відносин між людьми. Все далі є очевидним, що чим більше розрив між багатими і бідними тим більше проблем в сфері освіти, охорони здоров'я, суспільної моралі тощо. А ступінь кооперації, взаємодопомоги і довіри між людьми стає все менше. Вся увага суспільства, якщо воно хоче пом'якшити вплив соціального середовища на людину повинна бути направлена в сучасних умовах на гуманізацію економічних відносин.

Етика як галузь гуманітарного знання з часу свого виникнення є частиною філософії. А важливіша функція філософії – світоглядна, завдання якої допомога людині вибудувати різні знання про навколишній світ в єдину систему, місце людини в цьому світі його відношення до нього яку в свою чергу має пізнавальний, ціннісний і практичний аспекти. Останній важливіший, бо за роки практичного освоєння світу людина пізнає і оцінює його. Етика більш чим інші філософські дисципліни розробляє практичну сторону світогляду, тому її часто визначають як практичну свідомість, як практичну філософію.

Висновки: Опанування етики є важливим чинником організації позитивного життєвого шляху людини, але відомо і те, що основний вплив має практика життя, об'єктивні умови життєдіяльності людини, і якщо моральні засади особи не входять в протиріччя з об'єктивними умовами існування – це шлях набування повноцінного життя.

Використані джерела інформації

1. Звітова О. Проблема економічної нерівності членів суспільства. «XXI століття: Альтернативні моделі розвитку суспільства. Третя світова теорія»/Матеріали четвертої міжнародної науково-теоретичної конференції 26-27 травня 2005 р. м. Київ.ч.2. Київ – 2005.стор.35.
2. Гірник О. Духовне відродження в Україні реальність чи міф? «Історія релігій в Україні»/Науковий щорічник. 2007.кн.2.Львів. «Логос».2006.
3. Липка О. Релігійність українського народу, минуле і сучасність.»Історія релігій в Україні»/Праці XI міжнародної наукової конференції. Львів, 16-19 травня 2001 р. Кн.2. 2001 – стор.173.
4. Малахов В.А. Етика: Курс лекцій; Навчальний посібник. – 2-ге видання перероблене і доповнене. – К. «Либідь», 2000.
5. Маляр Н.. Розвиток ринкових відносин – шлях до свободи чи навпаки? «XXI століття: Альтернативні моделі розвитку суспільства. Третя світова теорія»/Матеріали четвертої міжнародної науково-теоретичної конференції 26-27 травня 2005 р. М. Київ, ч.2. Київ – 2005 – стор.118.
6. Тофтул М.Г. Етика. - К., Видавничий центр «Академія» з грифом Міністерства освіти і науки. (24 д/а).Тираж 10 000 екз.